

# Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan (U 2020:07)

Thomas Persson, särskild utredare

# Utredningens uppdrag

- Ett besluts- och kunskapsunderlag för ett statligt huvudmannaskap eller stärkt statligt ansvar för skolan
- Syftet att skapa bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola av hög kvalitet
- Stor utredning. Många involverade.
- Ett första steg i en lång process – fortsatta utredningar krävs



# Ett omfattande betänkande

- Två volymer. Cirka 1 500 sidor, 550 olika referenser, 2 800 fotnoter
- Ger en bild av dagens skolsystem och visar hur systemet har utvecklats över tid
- Problem/brister – Nuläge – Slutsatser – Bedömningar – För- och nackdelar – Konsekvenser – Genomförande – Bilaga: Historik
- Ej konkreta förslag – skisser till möjlig långsiktig reformering

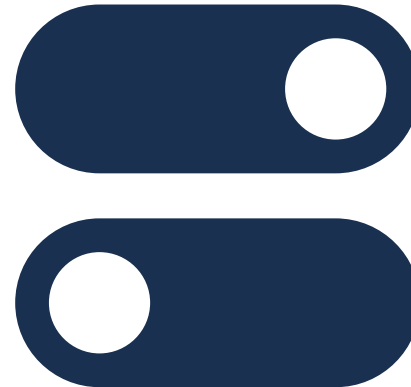
# Slutsatser om dagens skolsystem

- Det finns stora skillnader mellan huvudmän och skolor.
- Resursfördelningen inte träffsäker. Kapaciteten att styra och driva skolverksamhet varierar. Finns för många styraktörer. Tillgång till böcker/verktyg mm varierar. Kompetens för undervisning varierar.
- Skolan är inte tillräckligt likvärdig i dag. För elever. För skolor.
- Det behövs förändringar av det svenska skolsystemet av mer grundläggande karaktär.



# Två alternativ för att öka statens ansvar

Ett fullgånget  
förstatligande med  
statligt  
huvudmannaskap



Ett system där staten  
förstärker sitt ansvar  
men utan att ta över  
huvudmannaskapet



# Alternativ 1

Ett fullgånget  
förstatligande med  
statligt  
huvudmannaskap

- Styrningen av skolan samlas i staten
- Staten tar över kommunernas roll som styraktörer
- Staten tar också över kommunernas roll som huvudmän för offentliga skolor och komvux
- Därmed blir staten arbetsgivare för all offentligt anställd skolpersonal (cirka 200 000 årsarbetare)
- Över 200 miljarder kronor behöver budgetväxlas
- En historiskt stor reform – tar cirka 20 år att genomföra

# Alternativ 2

Ett system där staten förstärker sitt ansvar men utan att ta över huvudmannaskapet

- Även i alternativ 2 stärks den statliga styrningen och staten tar över huvuddelen av kommunernas ansvar som styraktörer
- Men staten tar inte över huvudmannaskapet utan det ligger kvar på kommunerna för de kommunala skolorna och komvux.
- Styrningen träffar såväl kommunala som enskilda/fristående huvudmän och skolor
- En mindre omfattande reform – tar upp till 10 år att genomföra
- Går att ta fram olika varianter, stegvis mm



# Viktiga förändringar i båda alternativen

1. Staten tar ett mer samlat systemansvar – färre styraktörer
2. Ett förstärkt statligt ansvar för tilldelning och fördelning av resurser till skolan
3. Ett förstärkt statligt ansvar för lärares och rektorers kompetensutveckling
4. Ett förstärkt statligt ansvar för kapacitetshöjande stöd till såväl enskilda som offentliga huvudmän och skolor





# Resultat och analys

- Om staten tar ett ökat ansvar kan likvärdigheten och kvaliteten i den svenska skolan öka. Stat – kommun.
- Resursfördelning – kortare sikt. Kompetensförsörjning och kapacitetshöjande stöd – längre sikt. Huvudmannaskap.
- Stora förändringar och komplext genomförande: kräver långsiktiga politiska överenskommelser, involvering av intressenter, en särskild förändringsorganisation, följeforskning och systematisk utvärdering – tar tid.
- Besluts- och kunskapsunderlag för vägval om långsiktig utveckling – politisk process.



# Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

[www.regeringen.se/rattsliga-  
dokument/statens-offentliga-utredningar/](http://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/)

[www.sou.gov.se/utredningar](http://www.sou.gov.se/utredningar)

